

JAARVERSLAG 2018

Voor U ligt een Jaarverslag, dat afwijkt van de verslagen, die U sinds 2007 gewend was onder ogen te krijgen. Door het tijdelijk uit de running zijn van de coördinator heeft het Platform de tweede helft van het jaar op een laag pitje gefunctioneerd en valt daar dus minder over te rapporteren. Maar in de eerste maanden van het jaar heeft het Platform op volle toeren gedraaid. In dit Jaarverslag komen niet alleen de activiteiten van het Platform aan de orde, maar ook enkele voor de biociden-sector belangrijke ontwikkelingen in 2018.

Europese Fact Finding Missie

Het belangrijkste “wapenfeit” van het Platform in de verslagperiode was zonder twijfel het bezoek van een team van ambtenaren van de Europese Commissie aan ons land om een beeld te krijgen van de implementatie door NL van een aantal bepalingen uit de Biocidenverordening (hierna: de Verordening). Dit bezoek vond plaats in juni en vormde het laatste in een reeks van bezoeken aan Duitsland, België, Polen en Spanje. Het Platform prijst zich gelukkig, dat de relatie met het Ministerie van I&W thans van dien aard is, dat er in het programma van het bezoek van de Europese Commissie voldoende plek werd ingeruimd voor het geluid van de biocidensector. Zo kreeg het Platform de gelegenheid om duidelijk te maken tegen welke praktische **problemen** het bedrijfsleven aanloopt bij de **uitvoering** van de Verordening (het toelatingsproces). Voorts kreeg het Platform de gelegenheid uiteen te zetten wat de **impact** van de **Verordening** is op **innovatie** in de biocidensector. Ook de NVPB (knaagdiermanagement) mocht een belangrijke bijdrage leveren aan het werkbezoek van de Europese delegatie. Om niet in herhaling te vervallen zijn de inhoudelijke notities, die ten grondslag lagen aan de twee presentaties van het Platform als bijlage bij dit Jaarverslag gevoegd. Daaruit blijkt ook wie er namens het bedrijfsleven bij die twee programma onderdelen betrokken waren.

Aangezien het bezoek door de deelnemers werd beschouwd als een “gouden” kans om de zienswijze van het bedrijfsleven over het voetlicht te brengen (ook in de richting van de NL overheid en het Ctgb), is in de voorbereiding ervan veel energie gestoken. In het eindrapport van het bezoek is helaas lang niet alles in detail terug te vinden, maar de essentie van de input van de industrie gelukkig wel. Het wachten is nu op het overall rapport van de Europese Commissie, dat meegenomen zal worden bij de evaluatie van de Verordening in 2020. Opmerkelijk is overigens dat het waarnemend hoofd van de afdeling biociden binnen DG Health and Food Safety van de Europese Commissie in april nog tijdens een event van het Kennisnetwerk Biociden in Utrecht verklaarde, dat men niet moet rekenen op een aanpassing van de Verordening. Wel heeft de Commissie - mede gebaseerd op input van EBPF - maatregelen voorgesteld om de uitvoering van het Werkprogramma, dat in 2024 moet zijn afgerond, te bespoedigen. Duidelijk moge zijn, dat een eventuele Brexit alleen maar voor meer vertraging gaat zorgen, alle mooie voornemens ten spijt. De grote vrees van de industrie is, dat de Commissie stug en tegen beter weten in zal vasthouden aan de deadline (ook al is op dit moment nog maar 40% van alle stoffen beoordeeld), met als gevolg dat er op het laatste moment geforceerd beslissingen over werkzame stoffen genomen zullen worden met minder input-mogelijkheden voor de aanvragers. Nog erger zou zijn als de politiek die beslissingen gaat nemen.

De eerste Unietoelatingen beginnen inmiddels af te komen. Het Ctgb is niet alleen “in trek” in het kader van het Werkprogramma (circa 60 werkzame stoffen), maar ook bij aanvragers van Unietoelatingen. Het verbaast dan ook allerminst, dat men bij het Ctgb met de huidige capaciteit zowel worstelt met de toename van die workload als met de complexiteit van de aanvragen voor **productfamilies**. Wat die laatste categorie toelatingen aangaat, wordt - als gebruikelijke ambtelijke reflex - nagedacht om de mogelijkheid daarvan gebruik te maken in te perken (d.m.v. een herziening van het guidance document). En dat, terwijl productfamilies nu juist bedoeld waren als een tegemoetkoming aan het bedrijfsleven.

Begin juni 2018 zijn de wetenschappelijke criteria ter identificatie van **hormoonverstorende** stoffen in werking getreden. Kort tevoren werden de lidstaten het eens over richtsnoeren voor de praktische uitvoering van de criteria in het toelatingsproces (voor werkzame stoffen, voor niet-werkzame bestanddelen en voor middelen). De vrees bestaat dat de criteria/richtsnoeren tot een verdere verschraling van het aantal beschikbare middelen zal leiden. Bovendien worden er reeds signalen opgevangen, dat er onvoldoende laboratoriumcapaciteit is om aan deze “nieuwe vraag” te voldoen.

Over verschraling van het middelenpakket gesproken: de **CLP-voorschriften** (indeling, etikettering, verpakking) beginnen zich steeds meer te laten voelen. Door de aan een stof toegeschreven gevaareigenschappen worden de toegelaten doseringen soms zo laag vastgesteld, dat het middel niet langer werkzaam is. En waarom zou je die stof dan nog toevoegen? Bovendien ligt het risico van resistentievorming bij onderdosering op de loer. Hier wreekt zich het feit dat in de Verordening (dogmatisch) gekozen is voor besluitvorming op basis van gevaar en niet op basis van risico. Met wettelijk voorgeschreven voorzorgsmaatregelen (beperking blootstelling) kunnen de gevaren in veel gevallen worden ondervangen, zoals de decennialange praktijk heeft aangetoond.

In het eerder genoemde rapport naar aanleiding van de EU Fact Finding Missie staat in de conclusies ook, dat er op de NL markt nog steeds veel niet-toegelaten worden aangetroffen, alsmede biociden, die anderszins niet voldoen aan de wetgeving. Hier lijkt de NL markt slachtoffer te worden van de “Wet van de remmende voorsprong”. Immers, precies diezelfde middelen mogen onder het overgangsrecht in diverse andere lidstaten vrijelijk worden verkocht zonder toelating. Elders is zo’n middel dus legaal, terwijl dat hier niet het geval is. Moeilijk te verteren en slecht voor de beeldvorming. Dat de Europese **handhavers** een actie gaan starten om illegale internetverkoop op te sporen, is daarentegen een goed bericht. Ook dat men in heel Europa marktpartijen bewust gaat maken van de bepalingen inzake met biociden behandelde voorwerpen (treated articles).

Tenslotte nog een enkele opmerking over **transparantie**. Om te beginnen heeft het Europese Hof van Justitie in november een belangwekkende uitspraak gedaan over de reikwijdte van de zogeheten Aarhus Conventie inzake publieke toegang tot milieu-informatie. Simpel gezegd ging het daarbij om de vraag of gegevens uit het aanvraagdossier vallen onder het begrip “emissie in het milieu”. Als dat zo is, zijn die gegevens namelijk per definitie openbaar (en kan daarvoor geen gegevensbescherming worden geclaimd). Het Hof beantwoordt die vraag (in een procedure die was aangespannen door een tweetal NL milieuorganisaties die toegang wilden tot bepaalde

dossiergegevens) voor actieve stoffen negatief. Voor middelen o.b.v. die actieve stoffen ligt het echter genuanceerder. Een opsteker voor bedrijven die grote bedragen investeren in het opbouwen van een solide dossier. ECHA is er inmiddels toe overgegaan meer informatie over biociden via de openbare gegevensbank van ECHA beschikbaar te stellen. Men kan zoeken op de handelsnaam van een product om te achterhalen waar het in Europa is toegelaten, wat de werkzame stoffen zijn en of deze in aanmerking komen voor vervanging (candidates for substitution).

Al met al geen zorgeloos beeld uit Europa:

- het Werkprogramma wordt niet op tijd (op een wetenschappelijk verantwoorde wijze) afgerond; een eventuele Brexit versterkt de vertraging alleen maar;
- verschraving van het beschikbare middelenpakket door nieuwe regels inzake hormoonverstoring;
- verschraving van het middelenpakket door strikte toepassing van gevaarbenadering (i.p.v. risico-benadering);
- inperking reikwijdte biocide product familie-concept;
- laat beschikbaar komen van guidance documenten maakt het toelatingsproces onvoorspelbaar.

En dan hebben we het nog niet gehad over het ontbreken van een evenwichtige afweging van de voordelen tegen de nadelen van het gebruik van biociden. In de duurzame (en op veiliger middelen gerichte) benadering van de Verordening worden biociden gezien als laatst te verkiezen oplossing voor een probleem. Dat - gekoppeld aan de hoge kosten en de onzekere uitkomst van het toelatingsproces - is niet bepaald een omgeving, waarin bedrijven graag middelen investeren in innovatie. Niet voor niets zijn er dit millennium slechts 10 nieuwe werkzame stoffen ontwikkeld.

Tot zo ver Europa. Nog een enkel woord over de ontwikkelingen in **Nederland**.

I&W

Afgezien van de contacten (ter voorbereiding van en) tijdens het bezoek van de Europese Commissie aan ons land heeft er diverse malen overleg plaatsgevonden met ambtenaren van I&W. De bezetting van de afdeling die zich met biociden bezighoudt, groeit gestaag. Uit de opstelling van het Ministerie spreekt veel gevoel voor realiteit. Men maakt zich vooral zorgen over het garanderen van een effectief (toegelaten) middelenpakket. Uiteraard is men ongeduldig waar het de innovatie betreft. Ook wil men inhoud geven aan het begrip "juist gebruik", een van de uitgangspunten van de Verordening. Men ziet met lede ogen aan hoe het Europese beoordelingsproces vaak onnodige vertraging oploopt, doordat lidstaten op het laatste moment ook nog hun zegje willen doen over de stofbeoordeling van een andere Rapporteur Member State. Eveneens met lede ogen beziet men hoe het Ministerie van Volksgezondheid treuzelt met het geven van een beleidsmatig vervolg op het advies van de Gezondheidsraad over zorgvuldig omgaan met desinfectantia. Tenslotte verdient vermelding, dat het Ministerie van I&W voornemens is om in 2019 met een Beleidsvisie Biociden te komen. De laatste versie van een dergelijk document dateert namelijk al van jaren terug. Groen, duurzaam en circulair zullen daarin ongetwijfeld de kernbegrippen worden. Het Platform zal (met andere stakeholders) gevraagd worden om input leveren en doet er goed aan zich daar terdege op voor te bereiden.

Ctgb

In 2018 stond het Ctgb stil bij het feit, dat 25 jaar geleden het College (toen nog: CTB) onafhankelijk is geworden en op afstand van de betrokken ministeries is geplaatst. In die 25 jaar onderscheidt men zelf vier belangrijke tendensen:

- van nationaal naar Europees;
- van chemie naar geïntegreerd en groen;
- van algemeen, breed werkend, naar specifiek, 'personalized';
- meer transparantie en publieke belangstelling

Die laatste tendens vormde het thema van een jubileum symposium, dat het Ctgb in november organiseerde met als welgekozen titel "Tussen brein en onderbuik". Centraal stond daarbij de vraag hoe om te gaan met het verschil tussen de wetenschappelijke risicobeoordeling en de perceptie van diezelfde risico's in de maatschappij? Een vraagstuk waarmee niet alleen het Ctgb, maar ook het bedrijfsleven al jaren worstelt. Vertrouwen is daarbij een sleutelwoord. En dat creëer je, aldus de voorzitter van het College, vooral door *zichtbare risicoreductie*. Aandacht daarvoor draagt bij aan acceptatie van en begrip voor aanvaardbaar risico, waarbij het overigens een illusie is te verwachten dat de kernwaarde (voor Ctgb en bedrijfsleven), dat iets klopt als het wetenschappelijk bewezen is, door anderen (vanuit een dogmatisch ideële opstelling) niet in twijfel zal worden getrokken.

In de Jaarverslagen van het Platform zijn met enige regelmaat kritische geluiden geventileerd over het Ctgb. De eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat het Ctgb inmiddels is uitgegroeid tot een van de best functionerende en hoogst gewaardeerde toelatingsinstanties in Europa. Het Ctgb is zeer in trek bij aanvragers van Unietoelatingen en bij aanvragen om goedkeuring van werkzame stoffen in het kader van het EU Werkprogramma. Indien Groot Brittannië onverhoopt de EU verlaat, zal de werkdruk van het Ctgb alleen maar toenemen, omdat de Britse HSE door veel aanvragers als voornaamste "concurrent" werd gezien. Of de toelatingshouders in NL daar blij mee moeten zijn, is echter de vraag.

Helaas heeft er in 2018 aanzienlijk minder geïnstitutionaliseerd overleg (beleidsmatig en technisch) met het Ctgb plaatsgevonden dan in voorgaande jaren. Ook is het niet tot een werkbezoek van het College aan een of meer bedrijven in de biocidensector gekomen. Naar verwachting worden die contacten in 2019 weer genormaliseerd. Onderwerpen, waarover in de verslagperiode wel contact is geweest met het Ctgb zijn (in willekeurige volgorde en niet uitputtend):

- het schrappen van bepaalde stoffen en toepassingen, die vermeld stonden op de zgn. RUB-lijst (Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen);
- voortgang behandeling toelatingsaanvragen (termijnoverschrijdingen);
- de introductie van een nieuwe waarschuwingszin i.v.m. het gevaar op resistentievorming;
- lijst van stoffen, die in aanmerking komen voor een vereenvoudigde toelatingsprocedure;
- vragen over en problemen met respijttermijnen in de consumentenmarkt;
- de vergaande en vaak niet voorziene implicaties van sommige CLP-besluiten;
- biociden die als gewasbeschermingsmiddel (moeten) worden aangemerkt;
- voedingsstoffen als lokstof;
- de aanpassing van het Ctgb bestuursreglement;
- plannen om te gaan werken o.b.v. nacalculatie;
- IPM-vereiste in de toekomst voor alle particuliere middelen?

In 2018 werd afscheid genomen van Marcel Hulsman als aanspreekpunt binnen het Ctgb voor het bedrijfsleven; hij werd opgevolgd door Cindy van der Meer. Luuk van Duin zal in 2019 afscheid nemen als secretaris/directeur van het Ctgb. Aan hem de credit, dat hij een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de bouw van een toelatingsautoriteit die vandaag de dag staat als een huis.

KENNISNETWERK BIOCIDEN

Tijdens de verslagperiode zijn er drie geslaagde KNB events georganiseerd: één over Biociden uit Europees perspectief, één over IPM bij knaagdierbeheersing en één over Biociden en kunstgras (algenbestrijding op kunstgrasvelden). De Adviesgroep van het Kennisnetwerk, waarin het Platform vertegenwoordigd is, kwam driemaal bijeen en ziet er op toe, dat de juiste thema's worden opgepakt en dat de uiteenlopende belangen binnen de diverse discussies op een evenwichtige wijze aan hun trekken komen. Met genoegen wordt vastgesteld, dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) weer op constructieve wijze meedenkt in de Adviesgroep. Door het Kennisnetwerk is ook een onderzoek gedaan naar de beschikbaarheid van **conserveermiddelen** op de langere termijn. Die toekomst ziet er ronduit somber uit, al was het maar door de alsmar toenemende beperkingen in het gebruik als gevolg van de etiketteringseisen (bijv. MIT).

Tot zo ver een niet uitputtende greep uit de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen, waar het Platform in de verslagperiode direct of indirect bij betrokken is geweest. Over al deze (en andere) onderwerpen heeft in de loop van het jaar overleg plaatsgevonden met tal van instanties en is steeds gecommuniceerd met de deelnemers.

INTERN

In 2018 zijn de deelnemers - net als in 2017 - slechts eenmaal bijeengewees, en wel in april voorafgaand aan het Europese event van het Kennisnetwerk. De deelnemers toonden zich bij die gelegenheid tevreden over de website van het Platform, die begin 2018 is opgeleverd. Punt van discussie is nog of het Platform naar buiten zou moeten treden met het Jaarverslag. Voorlopig is besloten daar van af te zien. Verder werd besloten alle medewerking te geven aan het wetslagen van de EU Fact Finding Missie, waarover hierboven meer.

Per ultimo 2018 kende het Platform de volgende 10 organisaties als deelnemer:

- ENVAQUA (waterbehandeling)
- HISWA (watersportsector)
- LTO (agrarische toepassingen)
- RND (detailhandel)
- NVPB (plaaagdiermanagement)
- NVZ (desinfectiemiddelen)
- VHCP (chemische distributie)
- VNCI (chemische industrie)
- VNP (papier- en kartonindustrie)
- VVVF (verf, antifouling, drukinkt)

Bovendien zijn er zes ondernemingen aangesloten (Bayer CropScience, Chrysal, Edialux, Denka Registrations, Thor en Tropenzorg) en telt het Platform één agendalid (Weterings Consultancy).

Postadres:

Oosteinde 45
2271 EC VOORBURG

Tel. +31(0)653 893 929
hes@platformbiociden.nl

Van de aangesloten organisaties vierden er twee in 2018 een jubileum: de VNCI werd 100 jaar én Koninklijk en de NVZ werd 70 jaar. In het kader van dat eeuwfeest heeft de VNCI in het Chemie Magazine in de serie belangrijke chemische innovaties van de afgelopen 100 jaar een artikel gewijd aan innovatie op het gebied van biociden (met de nadruk op desinfectie).

Het geheel overziende kan worden gesteld, dat vooral de eerste helft van 2018 voor het Platform een productieve periode is geweest. De coördinatie werd toen verzorgd door Frank Hes en in de tweede helft van het jaar deels waargenomen door de voorzitter. Het Dagelijks Bestuur bestond uit Reinout Hoevenaar (NVZ), Arno van Oosten (VHCP, vzt) en Maarten Remmerswaal (ENVAQUA). Het Platform beschikte in 2018 over een budget van ruim € 48.000; de reserve bedroeg bijna € 16.000 per ultimo 2018.

0 – 0 – 0 – 0 – 0

Bijlagen:

- EU Fact Finding Mission to NL, June 6 2018: Implementation of BPR (contribution by industry)
- EU Fact Finding Mission to NL, June 8 2018, BPR and Innovation (contribution by industry)